

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Gdańsk, dnia 24.11.2022 r.

Poz. 4410

ROZSTRZYGNIECIE NADZORCZE NR PN-I.4131.35.2022.MM WOJEWODY POMORSKIEGO

z dnia 20 lipca 2022 r.

Wojewody Pomorskiego

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.)

stwierdza się nieważność

uchwały Nr XXX/255/22 Rady Gminy w Karsinie z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania stypendium i nagród Wójta Gminy za wyniki w nauce oraz szczególne osiągnięcia dla uzdolnionych uczniów i studentów w ramach Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Uczniów i Studentów zamieszkałych na terenie Gminy Karsin.

Uzasadnienie

W dniu 20 czerwca 2022 r. do Wojewody Pomorskiego wpłynęła uchwała Nr XXX/255/22 Rady Gminy w Karsinie z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania stypendium i nagród Wójta Gminy za wyniki w nauce oraz szczególne osiągnięcia dla uzdolnionych uczniów i studentów w ramach Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Uczniów i Studentów zamieszkałych na terenie Gminy Karsin, dalej zwana „uchwałą”.

W toku czynności nadzorczych, pismem z dnia 05 lipca 2022 r., organ nadzoru zawiadomił Radę Gminy Karsin o wszczęciu postępowania nadzorczego w stosunku do przedmiotowej uchwały, umożliwiając tym samym organowi złożenie wyjaśnień.

Jako podstawę prawną uchwały wskazano art. 18 ust. 2 pkt 14a i art. 40 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 90t ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 i z 2022 r. poz. 583 i poz. 1116, dalej jako: „u.s.o.”).

Zgodnie z art. 15 ust. 2 pkt 14a ustawy o samorządzie gminnym do wyłącznej właściwości rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawie zasad udzielania stypendiów dla uczniów i studentów. Art. 40 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnych wskazuje, że na podstawie upoważnień ustawowych gminie przysługuje prawo stanowienia aktów prawa miejscowego obowiązujących na obszarze gminy. Zgodnie zaś z art. 90t ust. 4 u.s.o. w przypadku przyjęcia programów wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży pobierającej naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego bez względu na miejsce zamieszkania, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnione do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze.

Rada Gminy Karsin kwestionowaną uchwałą przyjęła Regulamin przyznawania stypendiów i nagród Wójta Gminy za wyniki w nauce oraz szczególne osiągnięcia dla uzdolnionych uczniów i studentów w ramach Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Karsin (dalej jako: „Regulamin”).

W tym miejscu należy wskazać, że kwestię szczegółowych zasad udzielania stypendiów dzieciom i młodzieży reguluje wskazany już art. 90t ust. 4 u.s.o. Obecne brzmienie przywołanego przepisu zostało wprowadzone mocą art. 2 pkt 107 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 2245). Wprowadzona zmiana polegała na zastąpieniu w treści upoważnienia słów: „dzieciom i młodzieży” wyrazami „dzieciom i młodzieży pobierającej naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego bez względu na miejsce zamieszkania”.

Mając na uwadze powyższe należy wskazać, że Rada Gminy Karsin podejmując uchwałę stanowiącą akt prawa miejscowego na podstawie upoważnienia zawartego w ustawie jest zobowiązana uwzględnić wytyczne zawarte w treści tego upoważnienia. Tymczasem w § 1 ust. 1 uchwały Rada Gminy Karsin wskazała, że przyjmuje Regulamin przyznawania stypendium i nagród Wójta Gminy za wyniki w nauce oraz szczególne osiągnięcia dla uzdolnionych uczniów i studentów w ramach Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Karsin, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały, zaś w § 1 ust. 3 lit. b tego Regulaminu zdefiniowano uczniów jako dzieci i młodzież zamieszkałą na terenie gminy Karsin. Tym samym, Rada Gminy Karsin, wbrew wyżej wskazanej regulacji ustawowej, uzależniła przyznanie stypendium naukowego od zamieszkiwania na terenie gminy Karsin, co stanowi istotne naruszenie art. 90t ust. 4 u.s.o. W ocenie organu nadzoru, Rada Gminy Karsin nie jest uprawniona do pozbawienia prawa do stypendium uczniów, którzy mieszkają poza gminą Karsin, ale pobierają naukę na jej terenie. Ustawodawca w przywołanym wcześniej przepisie wskazał bowiem wprost, że pomoc dzieciom i młodzieży ma być udzielana bez względu na miejsce ich zamieszkania, a brane pod uwagę ma być jedynie miejsce pobierania nauki.

Ponadto wskazać należy, że podstawę prawną umożliwiającą jednostkom samorządu terytorialnego przyznawanie studentom stypendiów stanowi art. 96 ust. 1 z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.), niewskazany przez Radę Gminy Karsin w podstawie prawnej uchwalanego aktu prawnego. Jak wynika z art. 96 ust. 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa: 1) rodzaj stypendium; 2) kryteria i sposób przyznawania stypendium; 3) maksymalną wysokość stypendium, o którą może ubiegać się student; 4) warunki wypłacania stypendium. Ustawodawca określił zatem w cyt. wyżej przepisie obligatoryjne elementy, które powinny znaleźć się w uchwale określającej zasady przyznawania stypendiów dla studentów.

Z wskazanego powyżej przepisu wprost wynika, że w uchwale w sprawie przyznawania stypendium studentom organ musi określić nie tylko rodzaj stypendium oraz kryterium i sposób jego przyznawania (co Rada Gminy Karsin uczyniła), ale także rada musi wskazać maksymalną wysokość stypendium, o którą może ubiegać się student oraz warunki wypłacania stypendium. Rada Gminy Karsin w kwestionowanej uchwale nie określiła w żaden sposób warunków wypłacania stypendium, a także nie określiła maksymalnej wysokości stypendium, wskazując jedynie, że wysokość stypendium lub nagrody ustalana będzie corocznie przez Wójta Gminy Karsin (§ 3 ust. 8 Regulaminu). Rada Gminy Karsin nie wypełniła więc delegacji ustawowej zawartej w przepisie art. 96 ust. 2 pkt 3 i 4 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, co stanowi istotne naruszenie tego przepisu.

Jednocześnie należy wskazać, że także na gruncie ustawy o systemie oświaty kompetencja dotycząca określania wysokości stypendiów dla dzieci i młodzieży przysługuje radzie gminy. To rada, jak wynika z treści art. 90t ust. 4 u.s.o., określa formy i zakres tej pomocy, zatem to rada ustala czy będzie to pomoc pieniężna czy rzeczowa oraz jej zakres tj. wysokość pomocy pieniężnej. Brak określenia w uchwale zakresu przyznawanej pomocy, tj. wysokości stypendium, przy jednoczesnym scedowaniu tej kompetencji na organ wykonawczy stanowi naruszenie prawa. Przepis art. 90t ust. 4 u.s.o. nie przyznaje organowi wykonawczemu gminy kompetencji do określenia wysokości stypendiów (por. Wyrok WSA w Poznaniu z 6.02.2019 r., IV SA/Po 1061/18, LEX nr 2627698).

Dodatkowo należy wskazać, że w § 2 ust. 1 lit. a i b oraz ust. 2 lit. a i b Regulaminu Rada Gminy Karsin określiła, że stypendia za wyniki w nauce i osiągnięcia naukowe oraz osiągnięcia sportowe mogą być udzielane uczniom, którzy posiadają, obok osiągnięć naukowych lub sportowych, co najmniej bardzo dobrą

ocenę z zachowania. W tym miejscu trzeba wskazać, że nie można uzależniać przyznania pomocy dzieciom i młodzieży w formie stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia naukowe od oceny z zachowania. Przepis art. 90t ust. 1 u.s.o. nie wskazuje na inne kryteria, czy też cechy, które pozwalałyby na rozróżnienie uczniów. Szczegółowe warunki udzielania stypendium powinny być ustalone w taki sposób, aby zapewnić realizację wsparcia uczniów uzdolnionych bez ich różnicowania według innych, niż określone w ustawie, kryterium wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży. Katalog spraw przekazanych wskazanym przepisem upoważniającym do uregulowania uchwałą rady gminy jest zamknięty i tylko w ramach tego upoważnienia może być regulowany. Nie jest dopuszczalna wykładnia rozszerzająca co do innych kwestii, wykraczających poza upoważnienie ustawowe. Tym samym uzależnienie możliwości uzyskania stypendium za szczególne osiągnięcia w nauce od dodatkowej, całkowicie niezależnej i niezwiązanej z tymi osiągnięciami przesłanki w postaci oceny z zachowania, nie znajduje oparcia w przepisach ustawy o systemie oświaty (por. Wyrok WSA w Olsztynie z 22.07.2021 r., II SA/Ol 295/21, LEX nr 3210015).

Wobec powyższego, stwierdzenie nieważności uchwały Nr XXX/255/22 Rady Gminy w Karsinie z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania stypendium i nagród Wójta Gminy za wyniki w nauce oraz szczególne osiągnięcia dla uzdolnionych uczniów i studentów w ramach Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Uczniów i Studentów zamieszkałych na terenie Gminy Karsin należy uznać za uzasadnione i konieczne.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stwierdzenie nieważności uchwały wstrzymuje jej wykonanie w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Od niniejszego rozstrzygnięcia nadzorczego służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Pomorskiego.

Wojewoda Pomorski

Dariusz Drelich